

UTDRAG FRA DEN LEKSIKRYPTISKE ENCYKLOPEDI

Token-identitesteori: Idéen om at partikulære mentale prosesser er identiske med partikulære fysiske prosesser. Dette synet står i motsetning til type-identitetsteorier, som hevder at det er generelle mentale prosesser som er identiske med generelle fysiske prosesser, se *Type-identitetsteori*. En kjent formulering av Token-identitetsteori er Donald Davidsons *Anomale Monisme*.

Toleranseparadokset: Først utviklet av Karl Popper (1902–1994) i *The Open Society and Its Enemies* fra 1945. Paradokset er at absolutt tolerante samfunn ikke kan forbli absolutt tolerante. Absolutt toleranse tolererer alle meninger og politiske bevegelser. For å vedvare som tolerante samfunn, kan ikke tolerante samfunn tolerere intoleranse, for hvis man tolererer intoleranse kan intolerante bevegelser vokse og gjøre det helhetlige samfunnet intolerant. Popper konkluderer derfor at absolutt toleranse er umulig.

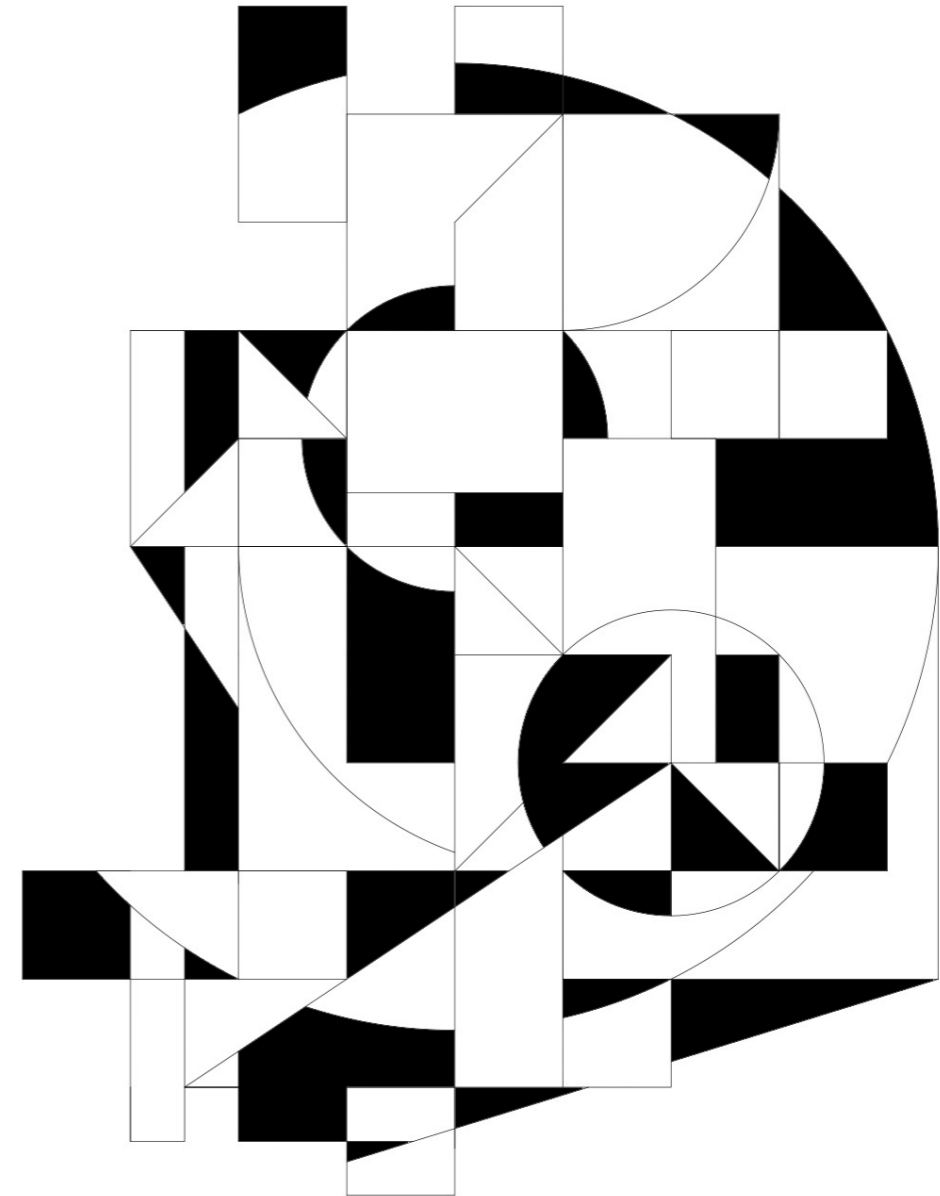
Et samfunn er absolutt tolerant hvis det tillater alle og alles meninger. Absolutt toleranse innebærer også å tolerere autoritære grupper, som ønsker å forby opponerende ideologier og meninger til fordel for sin egen. Hvordan skal samfunnet forholde seg til slike bevegelser? Paradokset oppstår i valget mellom to muligheter, enten å tolerere intoleranse, eller å ikke gjøre det.

Det første hornet innebærer å tillate de intolerantes meninger, og beskytte deres rett til ytringsfrihet. Dette er ikke helt ideelt ettersom det kan gjøre samfunnet mindre tolerant. For eksempel, en intolerant gruppe som sprer hat eller klandrer andre grupper for samfunnsproblemer bidrar til å gjøre samfunnet mindre tolerant. I dette tilfellet blir det tolerante samfunnet, i sitt forsøk på å opprettholde absolutt toleranse, endret til et intolerant samfunn.

Det andre hornet innebærer å ikke tillate intolerante stemmer, ved for eksempel å forby bevegelser med intolerante ideologier. Popper er nøye med å legge til at hvis intolerante bevegelser er villige til å argumentere rasjonelt, så må man gjøre det i stedet for å forby bevegelsen. Men i de tilfeller der de intolerante ikke er interessert i argumentasjon eller å legitimt fremme sine synspunkter, må samfunnet være beredt på å stoppe disse bevegelsene. I dette tilfellet må det absolutt tolerante samfunnet modifisere toleransen til en svakere toleranse for å kunne motarbeide intoleranse og forsøke å forbli tolerant.

Det er paradoksalt at et samfunn enten må være intolerant overfor intolerante grupper, eller risikere å bli intolerant ved at de intolerante får for mye makt, for at det skal være et tolerant. H.B.

Transcendentale argumenter: En form for argumenter som beviser mulighetsbetingelsene for visse trekk i erfaringen. Disse trekkene er gjerne slike som er i alle erfaringer, som at vi erfarer at alle gjenstander har romlige egenskaper, eller at vi opplever at verden har en vertikal akse. Uten å undersøke om erfaringen er nøyaktig, undersøker man bare hvordan erfaringen kan være som den er. Noen hevder at slike argumenter kan brukes til å motbevise skeptisisme, ved å vise at man kan ha sikker kunnskap, selv i tilfeller hvor man hallusinerer.

Illustrasjon: Rasmus Gaare